

DATA PROTECTION LAW IN THE EU: ROLES, RESPONSIBILITIES AND LIABILITY

B. VAN ALSENOY

Intersentia, 2019, 694 p.

"Data Protection Law in the EU: Roles, Responsibilities and Liability" is de commerciële uitgave van het doctoraat van Brendan Van Alsenoy. De auteur levert hiermee een belangrijke bijdrage over het gegevensbeschermingsrecht. Het uitgangspunt van zijn onderzoek is de vaststelling dat het EU-gegevensbeschermingsrecht een onderscheid maakt tussen verschillende actoren die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens, waarbij op elke actor verschillende verplichtingen rusten. Het belangrijkste onderscheid is dat tussen verwerkingsverantwoordelijke en verwerkers. Deze concepten vormen de basis waarop de verantwoordelijkheid voor de overeenstemming met het EU-gegevensbeschermingsrecht is toegewezen. Beide

“Het boek bevat een systematische analyse van de topics die ervoor zorgt dat de conclusies goed onderbouwd zijn.”

concepten spelen een beslissende rol bij het bepalen van de mogelijke aansprakelijkheid van een organisatie onder het EU-gegevensbeschermingsrecht.

Door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen is het steeds moeilijker geworden om het model van verwerkingsverantwoordelijke-verwerker in de praktijk toe te passen. De belangrijkste factoren zijn de groeiende complexiteit van verwerkingsactiviteiten, de diversificatie van de verwerking, diensten en het aantal actoren dat hierbij betrokken kan worden. Tegen deze achtergrond onderzoekt de auteur of het EU-gegevensbeschermingsrecht verder moet gaan om het model van verwerkingsverantwoordelijke-verwerker als de belangrijkste grondslag voor het toekennen van verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid te nemen.

De auteur verschaft een analytisch kader dat de lezer helpt te navigeren door de ingewikkelde relatie tussen rollen, verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in het kader van de EU-gegevensverwerkingwetgeving.

Het boek bestaat uit vijf delen. In het eerste deel dat fungeert als inleiding, schetst de auteur de achtergrond, geeft hij de probleemstelling weer, poneert hij zijn onderzoeksvragen en geeft hij de structuur weer en de aangewende methodologie, klassieke onderdelen in een wetenschappelijk werk.

In het tweede deel geeft de auteur een overzicht van de stand van zaken. Dit doet hij in acht hoofdstukken. Na een inleiding komt de draagwijdte van het EU-gegevensbeschermingsrecht aan bod. Vervolgens komt de basisbescherming aan bod, namelijk de kernbeginselen, transparantie en de rechten van de betrokkene, vertrouwelijkheid en veiligheid, toezichthoudende autoriteiten en verantwoordingsplicht. In het vierde hoofdstuk onderzoekt de auteur de toewijzing van de aansprakelijkheid. Vervolgens komt het risico van aansprakelijkheid van verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers ter sprake. De auteur maakt daarbij een onderscheid tussen de situatie in richtlijn 95/46 waar de verantwoordelijkheid in hoofdzaak bij de verwerkingsverantwoordelijke rust, terwijl er in de AVG sprake is van een cumulatieve aansprakelijkheid van verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers. In het zesde hoofdstuk brengt de auteur een aantal specifieke vraagstukken aan bod: de situatie van de individuen binnen organisaties, van vestigingen, afdelingen en dochterondernemingen, de rol van derde partijen en ontvangers en de situatie bij subverwerking. In het zevende hoofdstuk gaat de auteur in op bijkomende functies van de concepten van verwerkingsverantwoordelijke en verwerker. Het achtste hoofdstuk vormt een besluit van dit tweede deel.

Het derde deel bevat een historisch-comparatieve analyse, opnieuw verdeeld over acht hoofdstukken. Na de inleiding gaat de auteur in op de noodzaak van het gegevensbeschermingsrecht. In het derde hoofdstuk bespreekt hij enkele nationale gegevensbeschermingswetgevingen voor 1980: de gegevensbeschermingswet van Hesse, de Zweedse databescher-

mingswet en de Franse gegevensbeschermingswet. Het vierde hoofdstuk bevat een bespreking van twee internationale instrumenten, namelijk de OECD Guidelines en Convention 108. Vervolgens analyseert hij twee nationale gegevensbeschermingswetten na 1981, deze van het Verenigd Koninkrijk en de Belgische wet van 1992. In hoofdstuk 6 bespreekt de auteur richtlijn 95/46/EG om uiteindelijk de GDPR te bespreken. In het achtste hoofdstuk trekt de auteur een reeks conclusies en laat daarbij de evolutie zien die het concept van verwerkingsverantwoordelijke en dat van verwerker hebben ondergaan.

Het vierde deel bevat een aantal cases: e-government identiteitsbeheer, online sociale netwerken, cloud computing en internetzoekmachines. De auteur gebruikt daarbij een standaard analysekader: na een inleiding, bespreekt hij de diverse actoren, de verschillende rollen, de toewijzing van verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid en een evaluatie. Bij e-government identiteitsbeheer bespreekt hij ook twee praktische voorbeelden: Internal Market Information System en Cross-border-identificatie en -authenticatie.

Deel vier, dat als titel 'Aanbevelingen' draagt, bestaat uit vijf hoofdstukken, waarvan het eerste hoofdstuk een inleiding en het laatste hoofdstuk een besluit vormen. In hoofdstuk 2 biedt de auteur een typologie van problemen aan (grammaticale, teleologische, systematische en historische). Hoofdstuk 3 bevat een typologie van oplossingen (grammaticaal, teleologisch, systematisch en historisch). Het vierde hoofdstuk bevat de eigenlijke aanbevelingen.

Het werk wordt afgesloten met een rijke bibliografie.

Het boek bevat een systematische analyse van de topics die ervoor zorgt dat de conclusies goed onderbouwd zijn. Het werk is vlot geschreven waardoor het aangenaam leest. De auteur besteedt heel wat aandacht aan de wordingsgeschiedenis van de basisteksten van het EU-gegevensbeschermingsrecht. De keuze van cases zorgt ervoor dat de theoretische benadering ook wordt afgetoetst in concrete hedendaagse settings waarbij gegevensverwerking plaatsvindt. Zodoende maakt de auteur duidelijk hoe het in het EU-gegevensbeschermingsrecht aanwezige onderscheid tussen verwerkingsverantwoordelijke en verwerker problematisch is voor de toewijzing van de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid.